

Следует отметить, что глаголы совершенного и несовершенного вида по-разному функционируют в исследуемых поэтических текстах, но и те, и другие обладают значительными выразительными возможностями. Категория времени также обладает специфическими характеристиками. Так, например, настоящее время является наиболее типичной формой для произведений поэта.

В результате сопоставления видо-временных форм глагола эстетически актуализируется смысловое и эмоциональное богатство и гибкость значений и употреблений форм внутри категорий времени.

Таким образом нам удалось проанализировать с грамматической точки зрения уникальное явление – язык Иосифа Бродского. Однако тема нашей работы не исчерпывает себя.

1. Бондарко А. В. Принципы функциональной грамматики и вопросы аспектологии. – Л., 1983.
2. Бондарко А. В., Буланин Л. П. Русский глагол. – Л., 1967.
3. Бродский И. А. Форма времени. Стихотворения, эссе, пьесы. – М., 1992.
4. Мещанинов И. И. Глагол. – Л., 1982.
5. Потебня А. А. Из записок по русской грамматике. – М., 1985.
6. Семантика лексических и грамматических единиц. Межвуз. сб. научн. трудов. – М., 1995.
7. Словарь русского языка в 4-х томах. Под редакцией Евгеньевой А. И. – М., 1981.
8. Слово и грамматические законы языка: Глагол. Под ред. Шведовой Н. Ю. И др. – М., 1989.

ПРОБЛЕМА ЗАСВОЄННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАЬ УЧНЯМИ 5-8 КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР

Наталія Постоловська,

У курс, філологічний факультет.

Науковий керівник – Султанов Ю.І.,

кандидат педагогічних наук, доцент.

Структура літературної освіти у сучасній середній школі відображає багатофункціональний характер художньої літератури. У її шкільному вивченні хідожній твір повинен займати головне місце. Разом із тим його сприйняття на уроках української і зарубіжної літератур не можливе без таких елементів, як основи історії та теорії літератури, окремих критичних статей, фонових знань [4, с.3].

Знання з теорії літератури важлива частина літературної освіти учнів. Вони є узагальненням читачького досвіду школярів, їх роботи над художніми текстами. Відомий методист М.О.Рибнікова вважала, що

засобами теорії літератури вчителі вводять учнів одночасно і в культуру читання, і культуру словесної творчості [3, с.166].

Проблема активного засвоєння теоретико-літературних знань учнями 5-8 класів складна. Практика показує, що вибір і послідовність теоретико-літературних понять, які повинні бути засвоєні учнями на уроках літератури, визначаються такими особливостями: по-перше, тим, що початок формування багатьох з них здійснюється на уроках української літератури (*епітет, повість*); по-друге, художніми особливостями літературних творів, запропонованих до вивчення (*віршовий розмір, художня вигадка*); по-третє, теоретичними поняттями, що вивчаються в першу чергу на уроках зарубіжної літератури (*оригінальні та перекладні твори, мандрівні сюжети, хоку, танка*). У зв'язку з цим одним з найважливіших поміж методичних принципів вивчення літератури є принцип взаємопов'язаного вивчення рідної і зарубіжної літератур. Він передбачає цілісність всієї літературної освіти учнів, тобто скоординованість програм і підручників, контакти вчителів-предметників при розробці теоретичного матеріалу [1, с.146].

Істотне значення має також і той аспект, що теоретичні знання із класу в клас повинні ускладнюватися [2, с.336]. Процес формування усіх теоретико-літературних понять включає три наступні етапи: початок формування поняття, формування початкового поняття, формування відносно повного поняття. Порушення цієї системи робить неможливим засвоєння теоретичного матеріалу. На жаль, аналіз діючих навчальних програм підтверджує, що названа система не функціонує, а це практично не відповідає основним методам роботи на уроках літератури. Наприклад, вивчення поняття про сюжет можливе лише на основі цілісного художнього твору, а не на його уривках, як це пропонує програма із зарубіжної літератури 1995 року.

При вивченні основ теорії літератури в школі потрібно враховувати наступні принципи: 1) узгодженість та взаємозв'язок навчальних програм з української і зарубіжної літератур; 2) здійснення вибору теоретичних понять у відповідності з художніми особливостями твору; 3) поступове вивчення теоретико-літературних термінів для того, щоб у 8-му класі в учнів сформувалося відносно повне поняття про них; 4) врахування вікових та психологічних особливостей розвитку школярів. Як засвідчила шкільна практика, дотримання цих принципів сприятиме тому, що теоретичні поняття вивчатимуться у певній системі з дотриманням ієрархічної залежності між ними.

1. Методика преподавания русской литературы в национальной школе. – Л., 1984.
2. Пасічник С. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. – К., 2000.
3. Рыбникова М. А. Очерки по методике литературного чтения. – М., 1985.
4. Султанов Ю. І. Методична концепція викладання зарубіжної літератури // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2000. – №2. – С.2-6.